

خیلواکی

استقلال

www.esteqlaal.net

سه شنبه ۱۷ دسامبر ۲۰۲۴

داکتر زمان ستانیزی

شیشه و سنگ

داستان کوتاه

قسمت هشتم

«واقعاً بسیار زیبا سروده اند. ولی مطلب بیت آخر آن برایم آنقدر روشن نیست.»
«همین که ما خداوند اندرونی را در بیرون می جوئیم، مشکل ایجاد میکند. زیرا در جست و جوی خداوند بیرونی شکل و صورت اجسام و اشیا و اشخاص حایل پندار ما می شوند که در نتیجه آن ما به طور غیرشعوری نماد نمایانی را می پرستیم، ولی معنای غایب را در غفلت فراموش می کنیم. حال آنکه اگر خداوند اندرونی را در اندرون قلب خود بیوئیم، برداشت ذهنی ما از خداوند در پنداره احساس درونی ما به مراتب از نماد پرستی های بیرونی به خداوند نزدیکتر می شود. در واقع ما پرده نفسانیت خود را از گنج درونی خود را که همانا تجلی ذات اقدس در دل و ضمیر روشن است بر می داریم.»

«پس چرا دانشمندان دنیای اسلام با داشتن چنین گنجینه های عرفانی از آنها بهره نمی برند؟»
«سیاه روزی مسلمانان در این است که بالای هویت نژادی و زبانی بزرگواران چون مولانای روم می جنگند، ولی اندیشه های او را از قید عبارات و مصراع شعرش بیرون نمی آورند.»

«تأسف می‌کنم بر حال مسلمانان. من با این فهم محدود که از این تناقض و تضاد دارم، پذیرفتن این واقعیت برایم جنون آور است، شما چگونه تحمل آن را می‌کنید؟»

«تمام انتقاد من متوجه میلیون‌ها زائر کعبه نیست، صرف نظر همه اعتراضاتی که بر نوعیت حج دارم فراموش نباید کرد که اکثریت زائران با امیدهای دنیایی و آرمانهای آخری، با قلبهای مالامال از صدق و صفا و چهره‌های متبلور از خوی و خصلت خوب و خلوص نیت به کعبه رو می‌آورند. احساس درونی اینها را نباید نادیده گرفت. ولی در مراسم حج هدف والاتر از عبادت هم است، و آن آرزو و طلب خیر و اقدام به بهبود وضع مردم جهان است. در گذشته‌ها حج بهترین فرصت بود برای تبادل افکار علمی، فنی و هنری در عالم اسلام. از راه حج مسلمانها آموختند که در چین بر کاغذ می‌نویسند و در مصر بر پاپیروس یا ورق بردی. حج فرصت مساعدی بود که مسلمانان از اختراعات و اکتشافات خود به همدیگر بگویند و بیاموزند که در اثر تشویق و ترویج و گسترش علم در فن کتاب نویسی انقلاب به میان آمد و تمدن اسلام جهانشمول گردید.»

«ولی تکرار تجربه تاریخ نه در نوعیت محدود می‌ماند و نه در ارث به یک جامعه محدود می‌ماند.»

«اما یک جامعه می‌تواند با در نظر داشت مقتضیات عصر و زمان ابتکار عمل در دست گیرند. حتی در مورد همین مراسم حج که مورد بحث ما است.»

«یعنی؟»

«یعنی اینکه مسلمانان میتوانند در پهلوی بخش عبادتی مراسم حج، از مزایایی دیگر تجمعی آن بهره ببرند. با عایدات سرسام آور سالانه حج حکومت عربستان می‌تواند همانند ساختمانهای بزرگ تجمعات مسیحیت امریکایی ستدیوم های سرپوشیده بزرگ بسازند که در آنها مسائل و مشکلات عمده و سرنوشت ساز از طرف دانشمندان متخصص دنیا مطرح شوند و حجاج نظر به علاقه و ضرورت شان در این اجتماعات حصه بگیرند. وسایل تکنولوژی امروزی فرصت پخش این مطالب را از راه پرده های بزرگ تلویزیونی در میدانهای پر تجمع اطراف زیارتگاه های حج به زبانهای عمده حجاج، و هم از راه شبکه های تلویزیونی در سراسر جهان ممکن می‌سازد. به این ترتیب مسلمانان می‌توانند مسائل مربوط به محیط زیست، اقتصاد، علم و ساینس و سیاست و غیره مشکلات حاد و بحرانی خود را در چنین تجمعات بزرگ مطرح بحث قرار داده از درد و رنج و مشکلات همدیگر آگاه شوند، از تجارب همدیگر بیاموزند، و در صدد رفع و دفع آنها برآیند تا در امن و رفا زندگی کنند.»

به تأیید گفته ام به طور کنایه گفت، «ولی همه این پول صرف بخش عَرَضی عبادات می‌شود.»

«بلی، و از همین جا است که مسلمانان با آنکه در زندگی تجملی روزمره از پیشرفته ترین وسایل تکنالوژی قرن بیست و یکم استفاده می کنند، در زندگی دینی و روحانی اذهان شان در تحجر قرون وسطی جابه جا مانده. سرنوشت جهان امروزی را یا مسیحیون اروپایی و امریکایی تعیین می کنند، یا بوداییان جاپان و چین و کشورهای نو به پا خاسته آسیایی. مسلمانان از این معادله و معامله خارج اند. اگر روش زائران کامپوستیله، لهاسا و حج را معیار قضاوت قرار دهیم، از همین تناسب پیشرفت یا عقبمانی در شیوه روحانیت این سه جامعه، پیشرفت آنها را استنتاج و استنباط کرده می توانیم.»

ادامه دارد...